

Як допомогти травмованому собаці/собаці у стані стресу

Поради надано експертами:

Доктор Ембер Батсон, BVetMed MRCVS, ветеринарка та спеціалістка з поведінки (Великобританія)

Тюрід Ругас, кінологиня і авторка книги «Діалог з собакою» (Норвегія)

Лісбет Борг де Ваард, кінологиня й спеціалістка з поведінки (Норвегія)

Анна Лілл Квам, кінологиня й авторка книги «Королівство запахів» (Норвегія)

Для власників та доглядачів собак у критичних обставинах:

- **Вода важливіша за їжу, не забувайте поїти собаку. Якщо спеціалізованого корму нема, дайте собаці будь-яку їжу в наявності.**
- **Тримайте собаку за повідець, щоб він не намагався втекти.**
- **Якщо ви не можете вийти на вулицю, зробіть туалет для собаки вдома. Для цього можна використовувати землю з-під кімнатних рослин, папер або предмети одягу.**
- **Надайте моральну підтримку.**
- **В залежності від вподобань собаки, надайте йому можливість бути поруч з вами або сховатися.**
- **Якщо собаці холодно, надайте йому ковдру.**
- **Найкраща ситуація – коли собака може спати.**
- **Залишайтеся спокійними та надайте собаці підтримку.**
- **Не тренуйте та не грайте з собакою в цій ситуації.**
- **Чим спокійніші ви, тим спокійнішим буде ваш собака.**

Доктор Ембер Батсон, BVetMed MRCVS, ветеринарка і спеціалістка з поведінки:

1. Заспокойте собаку. Коли ми боїмося, дуже важливо відчувати підтримку близьких, це зменшує реакцію на стрес. Розмовляйте з м'якою інтонацією, гладьте, запропонуйте м'який масаж або грумінг, якщо йому це до вподоби. Майте на увазі, що те, що зазвичай подобається собаці, може не подобатись зараз та навпаки: те, що не подобається, зараз може бути необхідним. Тож будьте чутливим і відкритим для комунікації.
2. Якщо шумно, подумайте про те, щоб створити укриття, в якому ви могли б сидіти разом. Завжди тримайте собаку за повідець на випадок, якщо собака злякається.
3. Якщо ви не можете вийти на вулицю, спробуйте використовувати лоток: задля основи використовуйте рушник або шматок одягу, зверху накрийте подрібненим папером або природними матеріалами, наприклад, травою, землею або листям.
4. Вода важливіша за їжу. Якщо у вас є корм для собак, пропонуйте невелику кількість один або два рази на день. Якщо корму нема, поділіться власною їжею. Нам не потрібно багато їсти під час стресу, тому не хвилюйтесь, якщо зараз у вас обмежені ресурси. Найважливішими речами є відпочинок, безпека та збереження гідратації (приймання води).
5. Багато видів діяльності, які ми любимо робити з нашими домашніми тваринами і які підвищують якість їхнього життя, не обов'язкові для виживання. Довго гуляти, грати, жувати — це приємні доповнення, але без цього собаки можуть обходитись. Найважливіше бути у безпеці.

Тюрід Ругас, кінологиня й авторка книги «Діалог з собакою» (Норвегія):

Ми живемо в світі, де відбуваються жахливі речі – землетруси, війни та інші катастрофи. Це впливає на людей та на їхніх собак. Найважливіше - це безпека.

Знайома рутинна може бути інакшою та непередбачуваною. Але найважливіші речі завжди найпростіші.

Якщо ваш собака може бути з вами:

Для вашого собаки достатньо бути поруч з вами. Стрес та страх стають перевантаженням розумової стимуляції, що втомлює та виснажує. Тому собакам не потрібні ніякі фізичні та інтелектуальні навантаження. Їм потрібна ваша підтримка, багато спати та відпочивати. Не треба обіймати та зайвий раз торкатися собаки, просто дозвольте йому бути так близько до вас, як він хоче. І мати можливість відпочивати, спати та економити енергію.

Собаці потрібна вода та їжа. Вода необхідна, а от без їжі собака може функціонувати декілька днів. Собаки можуть їсти все, що завгодно, саме це дозволило їм виживати протягом мільйонів років.

Їм потрібно ходити в туалет. Якщо ви не можете вийти на вулицю, можна спробувати знайти місце якомога далі від того, де ви знаходитесь - десь у кутку, на веранді, трохи осторонь. І якщо у вас є доступ до ґрунту або піску, розкладіть його на цьому місці або покладіть в лотк. Ви можете використовувати ґрунт кімнатних рослин, випотрошивши горщики або щось інше – що завгодно. Залишайтеся спокійним і дайте собаці час дослідити місце для туалету. Врешті решт він ним скористається.

Якщо вам та собаці холодно, знайдіть покривало, щоб допомогти зігрітися. Це також допоможе собаці заснути, що дуже важливо за таких умов.

Окрім цих життєвих моментів, які так чи інакше потрібно вирішити, вашому собаці потрібні лише ви. Не вимагайте нічого від нього – ніяких тренувань чи команд. Йому потрібно відпочивати та заощаджувати енергію, собаки це добре вміють. Ви помітите, що ваш собака розуміє серйозність ситуації й дивовижним чином спроможний до неї адаптуватися.

Собака ніколи не повинний перебувати в клітці або залишатися у вольєрі. Зараз він переживає дуже травматичний досвід і повинен бути з вами.

Будьте поруч з ним, будьте спокійні й тихі, ви – родина та опора для свого собаки. Зазвичай собаки піклуються один про одного та про вас, коли можуть. Проте бувають моменти в житті, коли вони потребують вашого піклування.

У дитинстві я сама тікала із зон бойових дій та пам'ятаю, наскільки я була виснажена. Мені зовсім не хотілося грати, а хотілося просто відпочити і поспати. Собаки, як і ми, вони мають таку ж фізіологію та емоції. Занадто велика фізична активність призведе до того, що організм не зможе впоратись зі стресом і може захворіти фізично.

Якщо собака напружений і тому виснажений, то йому потрібні ви, а крім того, багато-багато нічого-не-роблення.

Якщо вам потрібно залишити собаку з кимось іншим:

Інформація для доглядача травмованого собаки та собаки у стресі, який переїжджає в новий будинок або притулок

Поясніть доглядачам все вищезазначене. Собаку не можна закривати в клітці чи вольєрі або залишати самотійно. Він повинен бути з кимось.

Собаці потрібна вода, їжа, а також щось для жування, оскільки це допоможе йому почувати себе краще.

Нічого не вимагайте від собаки, ніяких команд, ні ігор, ні інтелектуальної стимуляції, нічого. Собака буде напруженим через зміни в житті, стрес виснажує його і собака може стати більш реактивними. Відпочинок і сон допоможуть організму впоратися.

Забезпечте собаці свободу пересування в безпечній зоні, можливість ходити в туалет. Не змушуйте його нічого робити, нехай має можливість обирати, чим він хоче займатися.

Люди поруч із собакою повинні бути спокійними, рухатися повільно й не створювати загрозливі ситуації. Дайте собаці час влаштуватися і відчутти себе в безпеці. Сидіть неподалік від нього, залишайтеся спокійними й намагайтесь зрозуміти чим він хоче займатися.

Найгірше, що ви можете зробити - це надмірно стимулювати їх фізичними та інтелектуальними вправами. Напружений і виснажений організм не впорається з цим.

Те ж саме, коли ви забираєте собаку на постійну перетримку. Перш за все забезпечте їжу, пиття, відпочинок, сон та можливість ходити до туалету, а також багато відпочинку та сну. Свободу пересуватись, свобода вибору, що робити. Якщо собака почне демонструвати цікавість, це буде доказом, що ви рухаєтесь в правильному напрямку. Якщо в собак є вибір, час, необхідний відпочинок та все інше, що їм потрібно, вони швидше й краще адаптуються в новому середовищі.

Якщо ви працівник притулку і бажаєте отримати додаткові поради, будь ласка, зв'яжіться з нами безкоштовно: helpline@nordicdogtrainer.com

У співпраці з
Nordic Education Centre for
 Dog Trainers

Ця інформація переведена на декілька мов, її можна знайти за
посиланням:

www.nordicdogtrainer.com